

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Att.:

Deres ref:
14/523

Oslo, 18.09.2014
Vår ref: Camilla Gramstad

Bruk av snøscooter for fornøyleskjøring – forslag til endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrift for motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Hovedorganisasjonen Virke viser til høring om forslag til endringer i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven), og forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Hovedorganisasjonen Virke organiserer virksomheter innen varehandel, kunnskap, teknologi, reiseliv, service, helse, utdanning, kultur og frivillighet. Virke organiserer mer enn 18 500 medlemsvirksomheter, med mer enn 220 000 ansatte. Virke dekker hele verdikjeden i reiseliv og er derfor opptatt av hvordan Norge ivaretar sin posisjon som turistnasjon. Vi organiserer også friluftorganisasjoner og miljøorganisasjoner som har sterke interesser i natur og miljøspørsmål. Virkes engasjement i denne saken er på vegne av medlemmer innenfor naturbasert norsk reiseliv og friluftsliv.

Norge har særlig gode forutsetninger for friluftsliv og naturbasert reiseliv. Våre naturgitte forutsetninger for naturbaserte aktiviteter og naturbasert reiseliv gir grunnlag for store helsemessige gevinst og økonomiske verdiskaping, forutsatt at vi driver en god politikk for forvaltning-, vern og bærekraftig bruk.

Norge som reisemål

Utvikling av naturbasert reiseliv er en strategisk satsing for å legge til rette for distriktsbasert sysselsetting og verdiskaping over hele landet, og utviklingen av nye aktivitetsbaserte reiselivstilbud er tema i offentlig-/private utviklingssamarbeid som NCE Fjord Norge og Arena-prosjekter i Nord.

Globalt er hver niende arbeidsplass direkte eller indirekte forbundet med reiseliv og turisme. Reiselivet i Norge står for ca. 4 prosent av BNP og sysselsetter om lag 7 prosent av den norske arbeidsstyrken. Reiseliv er blant verdens raskest voksende næringer, og Regjeringens mål er at den norske reiselivsnæringen skal ta sin del av denne veksten. Den største veksten har vært innenfor naturbasert opplevelsesturisme, noe som gir nye muligheter for Norge gitt våre naturgitte forutsetninger for å levere

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

gode produkter innenfor dette segmentet. Norge har også underskrevet National Geographic sitt charter for geoturisme som forplikter Norge til å utvikle bærekraftig turisme som ivaretar og forsterker lokal egenart som miljø, kultur, estetikk og kulturarv. Undersøkelser viser også at aktiviteter og opplevelser samt bærekraft står stadig sterkere hos de som velger å feriere i Norge. Dette er momenter som også står sentralt i markedsføringen av reiselivsproduktet Norge.

Det vil langt på vei være de samme naturverdier som er verdifulle for reiselivet som også er det for rekreasjon og friluftsliv. Hvorvidt personer kommer langveis fra eller er lokale har ingen påvirkning på verdien av naturopplevelsen. Det er det natur- og kulturgitte ressursgrunnet som utgjør stedets attraksjonskraft og verdi.

For å bevare Norges omdømme som miljønasjon med fantastiske muligheter for naturbasert reiseliv er vi nødt til å ta vare på attraksjonene våre og skjerme kvalitetene som er særlig attraktive. Dette skjer gjennom god regulerings- og forvaltningspolitikk, ettersom naturbasert reiseliv ofte benytter seg av allment tilgjengelig natur som "opplevelsesrom", i motsetning til lukkede anlegg og kunstig oppbygde aktiviteter og "parker".

Områder som er verdifulle som og som rekreasjonsområder er under press fra flere kanter. Mulig forringelse av naturkvaliteter i en turistregion ivaretas i liten grad gjennom dagens plan og reguleringsprosesser og tradisjonelle modeller for samfunnsøkonomiske analyser. Dette er særlig utfordrende innenfor naturbasert reiseliv og økoturisme. En etablering som er riktig for én bedrift eller aktør, kan ødelegge stillhet og opplevelsen av uberørt natur og tilgang til natur og autentisk kulturlandskap for mange andre.

Svært mange av de tiltak som gjennomføres i norsk natur i dag er i realiteten irreversible ved at naturen ikke lar seg tilbake stille etter at tiltaket er avsluttet. Andre tiltak er kanskje ikke i seg selv så store inngrep, men er med på å åpne opp for en bit for bit utnyttelse som gjør at store områder på sikt kan miste sin verdi som naturområde. En slik bit for bit utnyttelse kan nok brukes bevisst av enkelte aktører for på sikt å få tilgang til større områder enn hva man ville ha gjort i et enkelt tiltak. Mange tiltak som i teorien ikke er irreversible vil allikevel kunne være det i praksis, for ett eller flere formål. For eksempel vil et sted som har opparbeidet seg en posisjon som turistdestinasjon på grunn av spektakulære fjorder, miste sin verdi dersom denne forsvinner selv om den i teorien kan komme tilbake. Et steds markedsposisjon bygges opp over tid, men kan raskt forsvinne dersom produktet ikke tilfredsstillende de kravene kunden setter.

Gjennom Turistundersøkelsen, gjennomført for Innovasjon Norge av Sentralbyrå har vi god innsikt i formål og motiv bak turisme i Norge. Naturbasert rekreasjon, stillhet og friskhet er det sentrale motiv bak naturbasert turisme i Norge, blant så vel nordmenn som utlendinger. Vandring, ski og andre naturbaserte aktiviteter er topper listen over motivet for nordmenns ferier for å forfølge egne interesser, langt foran for eksempel motorsport. Dette viser at markedet klart plasserer Norge i nisjen for naturbasert reiseliv og økoturisme, og at man må være særdeles varsom med inngrep som påvirker naturen som "opplevelsesrom" for slike aktiviteter, enten de utøves på fritiden i eget lokalmiljø eller på reise.

Traseer for fornøyleskjøring med snøscooter har i forsøkene som har vært gjennomført i hovedsak henvendt seg til – og blitt brukt av lokale privatpersoner. Konfliktene med annen utnyttelse, som friluftsliv, hyttefolks ønske for stillhet og rekreasjon og grunneiers rettigheter har til dels vært konfliktfylt eller svakt ivaretatt. En av våre mest erfarne forsøkskommuner, Vinje, opplyser til Virke at det ikke har vært etterspørsel etter mulighet til å etablere turistprodukter knyttet til scooterkjøring, noe vi ser enkelte eksempler på at hotellnæringen ønsker andre steder. Vi oppfatter at etablering av traseer for organisert tilbud om turistikjøring som reiselivsprodukt i hovedsak er et annet formål enn formålet med liberaliseringen som nå er foreslått. Vi går derfor ikke nærmere inn på forutsetninger og rammer for denne nisjen her. Det kan likevel sies at konsekvensene av slike tilbud vil være vesentlig mindre omfattende, da det for eksempel ikke vil legge til rette for en eksplosiv økning i antall snøscootere i privat eie, slik vi har sett etter at det nå avsluttede forsøket med fornøyleskjøring ble annonsert.

Evalueringen av tidligere forsøk med fornøyleskjøring viser også at konflikten med hyttefolk og –områder har vært problematisk. Nordmenn legger ifølge analyser fra Virke igjen 6,5 milliarder i varehandel, reiseliv og annet bruksrelatert konsum knyttet til bruk av egen hytte/fritidsbolig. Svært mange norske hytter ligger i randsoner av fjellområder hvor hytter, skiløyper og annen infrastruktur for rekreasjon vil bli berørt av traseer for fornøyleskjøring. Redusert bruk av hytter, fall i eiendomsverdier som følge av støyforurensing og redusert attraktivitet for viktige rekreasjonsområder vil kunne ha utilsiktede negative konsekvenser økonomisk og føre til uheldige konflikter mot næringsutvikling knyttet til hytteøkonomien.

Anbefaling

Hensyn til friluftsliv og naturbasert reiseliv er mangelfullt ivaretatt i den foreliggende høringen. En liberalisering av motorferdselloven med formål om å åpne for fornøyleskjøring bør derfor først tas opp til vurdering og fremmes behandling i Stortinget etter framleggelsen av Stortingsmelding om friluftsliv, som vil gi et vesentlig bedre kunnskapsgrunnlag for å vurdere konflikter å hensynta interesseavveininger enn i dag.

Vi ønsker prosesser der naturbasert reiseliv og friluftsperspektivet i større grad blir involvert enn det som har vært tilfellet hittil, og der potensialet for vekst i disse næringene blir hensyntatt.

For Norge har natur- og kulturlandskapet vært det viktigste varemerket for turistproduktet siden slutten av 1800-tallet. Norsk reiseliv er avhengig av at dette og Hovedorganisasjonen Virke har forventninger til at behandlingen av denne saken tar hensyn til det naturbaserte reise- og friluftslivet og bevarer Norge som miljødestinasjon og bærekraftig reisemål også for fremtidige generasjoner. Dette forutsetter at planer om endringer i motorferdselloven vurderes på grunnlag av god tverrfaglig kunnskap,

Vennlig hilsen
Hovedorganisasjonen Virke

Hilde Solheim
Direktør reise Norge

Camilla Skjelsbæk Gramstad
Seniorrådgiver miljø